

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

Kolmapäeval, 19. veebr. 1975

Nr. 14 (4004)

17. aastakäik

Leksikon tõe ja faktide väänamiseks

Okupeeritud Eestis ilmub teatmeteos Eesti Nõukogude entsüklopeedia. Pikkamisi ja vaevarikalt, sest raamat peab fikseerima pildi tüest sellisena kui seda praegu Moskva näeb. Teatavasti on suures Nõukogude entsüklopeedias aastate jooksul terveid lehekülgi välja vahetatud, vastavalt diktatuuri seisukohtade muutmisele (ja diktaatorite vahetumisele). Äsja ilmus kodumaal Eesti Nõukogude Entsüklopeedia kuues köide.

See köide jätkab eelmiste köidete poliitikat: märksõnasid valitakse suurima hoolikusega ja rezhimile mittemeeldivaist isikuid jäetakse suur osa välja, sisse võetakse aga neid vastaseid, kes moodustavad n.ü. ajaloosise paratamatuse.

Nii on kuuendasse köitesse pääsenud m.h. Konstantin Päts, Johan Pitka, Ants Piip, August Rei, Nikolai Reek j.t. iseseisvuseaegsed nimed.

Huvitav on märkus näitekirjanik Hugo Raudsepa surma kohta, kelle tütre raamat mõni aeg tagasi Rootsis ilmus süüdistusega Nõukogude võimude vastu. Entsüklopeedia ütleb nimelt: "Ebaseaduslikult repressseeritud. Postuumselt rehabiliteeritud".

Sama märkus seisab enamiku eesti kommunistide nimede taga, kes hukati Stalini ajastul.

Eesti perekonna traagika: tütar SEKTI KÜÜSIS

Kogu Rootsi oli shokeeritud, kui televisioon paljastas ühe uue ohu, mis ähvardab noorust: kalifornia päritoluga usuline sekt "Jumala lapsed", millise liikmed peavad loobuma oma perekonnast, elama kollektiivselt autoritaarses alluvuses oma juhtidele. Eestlastele oli vapustav paljastus, et ühe eesti perekonna laps on langenud sekti küüsi oma parima eluaastais. Kristina Mikhelson, kes esines sümboliliselt aheldatuna oma sekti-juhi külge, on nimelt 21-aastane. Ta pööras vanemale selja ega soovind kolmelda korjupöördumisest. Vanemad on Johannes ja Ingeborg Mikhelson Stockholmist, kes liid palunud TV "Uppdrageti" abi, et tütre-ga kõnelemiseks võimalust saada.

Sekti reeglite järgi on tütarlapsel keelatud omal käel vanematega kontakti võtta — see peab toimuma juhtide kaudu. Sekti liikmed annavad töötuse loobuda kõigest maisest varandusest ja anda oma siseltulekud kollektiivile, kuulata juhtide sõna ja kinni pidada reegleist. "Jumala lapsed" ei tee 166d, elavad almustest ja elavad kollektiivselt.

New Yorgi jurdillise komisjoni rapordi järgi esineb sektsis ajupesun, ihumuhtluse ähvardusi ja seksuaalset vägivaldagi. Kuna sekt pärineb Ameerikast, on selle Rootsis tegutsevas osakonnas juhtivalt tegevad mõned sealsed päritoluga inimesed. Mis liikmetega toimub, on kaetud saladuse kattega. Kristina Mikhelson on koos sekti liikmetega sageli elukohta vahetanud, nii et vanematel on olnud raske tema asukohtagi määrata. Vanemad leiavad, et

tütarlaps on muutunud sektille oma tahteta liikmeks, kes ei julge sealt enam lahkuda. Svenska Dagbladet teab jutustada ühest noorest akadeemikust, kes sekliga kokku puutudes kaotas identitsuse ja lõpuks valis lahenduseks elust vaba-tahtliku lahkumise.

Kristina Mikhelson, kes on lõpetanud muusikagümnaasiumi ja on organist, tutvus sekti liikmetega sotsiaalses tegevuses narkootika küüsi langenud noorte päästmisel. Ta ise kinnitas programmis, et ta on "Jumala laste" hulgas õn-tärg lk 7

ÄRAHÜPPAJA Helsingborgist palub Palme abi

ESKILSTUNA (EPL) — Eskilstuna-Kuriren jutustab ühendes ühe vene ärahüppaja pöördumisega peaministri poole toetuse saamiseks oma perekonnaga ühinemiseks, kes on jäänud maha Moskva lähedale, selle mehe dramaatilise põgenemistöö moodumud novembris vene kaubalaevaalt "Privoibsk" Helsingborgis. Mees viib tööturaministeeriumi põgeniklaagris Flenis.

Mehe nimi on Valentin Agapov, 40 aastat vana, elukutselt laevamehaanik. Kui laev Helsingborgi tulli lasti võtma, pääsesid mehed gruppina politrukide juhtimisel linna vaatama. Agapov kuulus 12-mehe-lisse gruppi. Kusagil raadioäri aknal näidati jalgpallimatshi värvi-TV-s ja Agapov ühe teise kaaslasega jäi sellest huvitades grupist pisut maha, mida politrukki pahaks pani. Jõudnud 50 meetrit edasi, pöördus ta tagasi ja tegi korralduse, et TV-vahti-

jad otsekohe oma passid temale üle annaks. Need keeldusid, kuid läksid grupiga tagasi laeva. Seal võttis poliitkomissar nad ülekuulamiseks ja nõudis, et nad kirjutaksid "seletuse". Mehed leidsid, et nad ei ole midagi paha teinud. Sellegipoolest teatati, et nende paberid lähevad "kõrgemale poole edasi" kodusadamasse jõudes.

See informatsioon otsustas Agapovi tegutsemise. Kuna ta oli teadlik, et teda võidakse 15-ks aastaks töölaagrisse saata otsustas ta teha põgenemiskatse. Teda enam ei lastud teistega maale, kuid poetasid ennast teiste hulka, õnnestus tal end vahist mööda poitada ja jooksis lähemasse autofirmasse, kus personal kutsus välja politsei.

Kümne päeva jooksul politseiarstis, mis järgnes astuili küsimisele, käisid teda külas-tärg lk 7

Pääsesid kirjanike LIITU

Välismaise Eesti Kirjanike Liidu juhuatus oma koosolekul 3. veebruaril otsustaks uuteks liikmeteks võtta luuletaja Urve Aasoja-Karuksi Kanadast, luuletaja Ilona Laamani ja luuletaja ning kirjandusloolase Paul Laane Rootsis.

PORTREED ja MODELLID

Torontos toimus ainsalaadne üritus — suur portreekunsti näitus pooleteistsaja väljapanekuga, mis suuremall osali olnud laenatud erakogudest ja -isikutelt.

Näitus äratas suurt huvi, seda enam, et kohal viibisid ka paljud

portreereeritud isikukult koos kunstnike-portreerijatega.

Pildil vasakul seisavad kirjanik Salme Ekbaumi portree ees kirjanik ise koos portree autori Rutt Tulvinguga. Parempoolsel pildil kirjanik Arved Vürilaid tema kujutava portree ees.

Türgi lahkub Natost?

ANKARA (EPL) — Ameerika kongressi otsus lõpetada sõjalise abi andmine Türgile on kutsunud esile vastureaktsiooni Ankara. Pärast Türgi riikliku julgeolekunõukogu koosolekut seletas peaminister İrmak, et USA abi lõpetamisel on Türgi sunitud kaalumisele võtma oma seniseid kohustusi NATO liikmena. Türgi on nimelt Euroopa lõunarinde kaitsjaid. USA kongress kavatses türklastele survet avaldada vägede väljatoomiseks Kyproselt, kuigi välisminister järelduste eest tõi-selt hoia. Kyprose pärast on Kreeka juba varem revidermisele võtnud oma NATO-koostöö.

"Absoluutsed tšempionid" maadluses

Pärast mitmeaastast vahega alustati N. Liidus jälle selgitama absoluutseid meistreid raskejõustiku aladel, nii üleliidulises ulatuses kui ka üksikutes "vabariikides". Sellisel võistlusel ei ole kaaluvahesid, rasked ja kerged mehed võistlevad kõik ühes grupis, kohutades omavahel turniirisüsteemis.

Eestis peeti esimesena nimetatud võistlused klassikalises maadluses ja need töid maadlusmatle eesti kahelks kangemate maadlajat. Võistlused lõppesid suure üllatusega, kuna kahele esimesele kohale tulnud taalinlased Ants Nisu ja Henn Põlluste kuulsavad 90 kilo kaaludes II keskkaalu. Kõik raskemad mehed jäid neist tahapoole. Turniiri raskesti mees, 118 kg kaalu viiekordne eesti meister raskemaalus Heldur Roone suruti kokku viiendaiks.

KULDASKURI JUUBEL

Möödunud aasta lõpus tähistas oma 80. sünnipäeva Ernst Rull, meie esimene suuriskur. Rull oli Eesti laskureist esimene, kes tõi MM-võistlustelt kuldmedali. Ta kuulus Eesti rahvusmeeskonda aastail 1981-1949, võitis osa neljast MM-võistlusest, kust naasis väikepüssi viiekordse meeskondliku maailmameistrina. Oma pika karjääri jooksul võitis Rull kümme Eesti meistri kuld, neist viimased kolm 1960. aastal, kui oli juba 58-aastane.

V. Uibopuu kõneleb aktusel Stockholmis

Fil. dr. ja kirjanik Valev Uibopuu

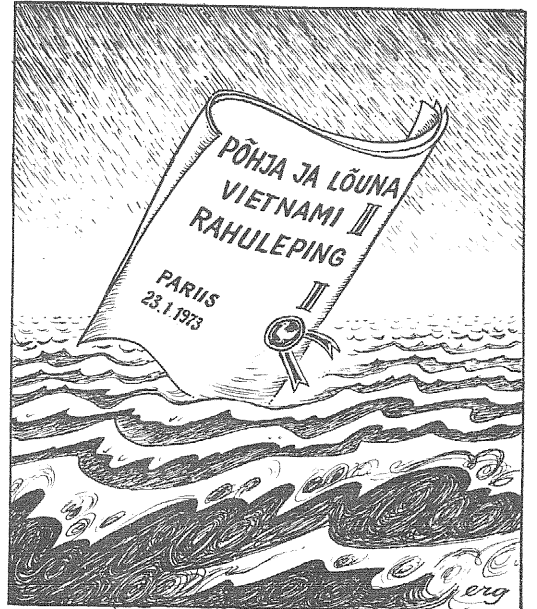
Eesti Vabariigi 57-nda aasta-päeva kontsertaktusel pühapäeval, 23. veebruaril Stockholmis Kontserdimaja suures saalis peab aktusekõne kirjanik Valev Uibopuu. Kirjaniku kutsumine aktusekõnele on sobivat kooskõlas asjaoluga, et kalendriaasta 1975 on Eesti Raamatu aasta paguluses ülemaailmses ulatuses.

Valev Uibopuu (sündinud 1910, 1913 Võrumaal) on meie tuntumaid ajakirjanikke ja kirjanikke juba kodumaa-päevilt. Tema paguluses avaldatud romaanid ja novellikogud kajastavad lalal panoraamils

imekalt ja sügava hingealuses usutavusega erinevaid ilmsaatusi ja olulisi ühiskondlikke probleeme nii okupatsiooniaegadel kodumaa kui ka paguluses. Meie kordaminekuid ning tagasilööke ja ebaõnnestumisi. Valev Uibopuu enda elukäik on üks postitiivseid näiteid paljude värvirikaste inimelude ar. lüteedest te kirjanudsiiku loomingu lehelütel. Siirdunud 1943. aastal maapõhku üle Soome Rootsi, toimetas ta Helsingis ajalehte "Malevane" ja Stockholmis ajalehte "Välis-Eesti". Sooritas 1953. a. küpsuseksami Stockholmis Eesti Gümnaasiumis, õppinud Helsingi ja Lundi ülikooli filosoofiateaduskonnas ning saavutas 1970. a. fil. dr. kraadi soome-ugri keeltes. Alates aastast 1971 lektor Lundi ülikooli Soome-ugri Seminaris.

Eesti Vabariigi aastapäeva aktuse külalistel on huvitav ja põnevki kuulda mida Valev Uibopuu teravapilgulise eluvaatlejana ja -kirjeldajana on ütelda kaasaja probleemidest ja tuleviku perspektiividest.

Kontsertaktus Stockholmis Kontserdimaja suures saalis pühapäeval, 23. veebruaril algab täpselt kell 2 päeval. Aktuse pääsmad on eelmüügi bürootundidel Eesti Majas nii Rahvusfondis kui ka Kultuuri Koondises. Et vältida tülikat sabasselmist - hankige pääsmad aegsasti eelmüügil! Eelmüügi ülejäänud pääsmad on müügil aktuse päeval Kontserdimaja fuajees poevest tundi enne kontsertaktuse algust.

Ajalehest: Vietnami rahuleping ei suutnud kunagi sõda peatada, see oleks nagu "vajumid vette"...

• Keelenurk Kokku või lahku

Näited on võetud ajalehtedest. Väijaotsima: "asus väljaotsima kingitusi", "hakkas väljaandma kultuurajakirja", ma-tegevusnimi (ma-infinitiv, küsimus "mida te, gema?") kirjutatakse selle ees olevast sõnast alati lahku: "asus välja otsima kingitusi", "hakkas välja andma kultuurajakirja", ette kandma, meele pidama, osa võtma jne. vastuvõtmata: "palju rahvast oli teda vastuvõtmata", ma-tegevusnime seestülev kääne (küsimus "mida tegemata?") kirjutatakse alati lahku: "palju rahvast oli teda vastu võtmata". teretulemast: "juhatus ütles kõigile teretulemast", "ütleme teretulemast nii vanale kui noorele". ma-tegevusnime seestülev kääne (küsimus "mida tegemata?") kirjutatakse alati lahku: "juhatus ütles kõigile tere tulemast", "ütleme tere tulemast nii vanale kui noorele". läbiviimata: "need kavatsused jäid läbiviimata", "kiri seisab ära saatmata", ma-tegevusnime ilmaütlev kääne kirjutatakse alati lahku, kui näitab tegevust ja vastab küsimusele "mida tegemata?". Järelikult: "need kavatsused jäid läbi viimata", "kiri seisab ära saatmata".

"mida teinud?". Järelikult: "on uues kasvanud Eestis", "olete meid ära pannud", "nii mõnigi on üles nooritud jõulurossi". väijaarvatud: "kõik olid kohal, väijaarvatud kõnepidaja", "nende poolt on etteheidetud", "see on asjatult külgepoogitud", "täkid on väljalõigatud ja ülevärjutud", "sõnavõtt ei olnud kavas ettenähtud", "tud-keskna (tud-päritsiip) kirjutatakse selle ees olevast sõnast alati lahku, kui näitab tegevust ja vastab küsimusele "mida tehtud?". Järelikult: "kõik olid kohal, välja arvatud kõnepidaja", "nende poolt on etteheidetud", "see on asjatult külge poogitud", "täkid on välja lõigatud ja üle värjutud", "sõnavõtt ei olnud kavas ette nähtud". veekord, igalpool, ühelpool, teiseipool, omalpool, ajajook, telefoniteel, hädakorral, tarbekorral, maapeal ("rahu maapeal"). Need sõnad tuleb kirjutada lahku: veel kord, ühel pool, teisel pool, omal pool, aja jooksul, telefoni teel, häda korral, tarbe korral, maa peal ("rahu maa peal").

Helmi Eller

Propaganda-surnuaed

HAMBURG (VES) - Lääne-Saksa pildajakirja "Quick" tõi mitmeleheküljelise pildireportaazi üldsest sündmusest: saksa naine külastab esmakordselt - 30 aastat pärast sõja lõppu - oma mehe hauda Venemaal. Pilditi, mis vieti surnuaial, on näha võrdlemis häästi korraldatud haudade riivi, igal päitsil langenu number. Läänlastele "vabaks antud" surnuaed asub Moskvas 16 km lõunaosas Ljubino külas. Sinna õli üldse maetud 476 sakslast. Kus aga on maetud teise miljoni või kuu paiknevad nende ühishauda, selle kohta ei anna venelased mingeid teateid. Ljubino kalmistu peab ilmselt kujunema propaganda-surnuaedaks. Esimesele sakslannale, kes sinna lubati tulla, oli antud kena korter Moskva hotellis ja viidud ta seal taskoaga kohale. Liigutav pilt reportaaži lõpul: vene surnuaivahat Paviik annab sakslannale lahkudes peotäie "vene mulda", mis võetud tema mehe haualt.

Vene "tuulevari" Rootsi rannavetes

Vene kalalaevade "tuulevarjus" käimine Rootsi territooriumetes on nüüd ilmselt kujunenud rutnikuks. Mõne päeva eest olid jälle 16 vene kalatraalerit ankrus Landsorti ja Gotska Sandö juures seespool territooriume piiri.

Jõulude ajal ulatus Goflandi juures selliste laevade arv sajani. Rootsi on aktsepteerinud "ormi-varju" otmisel, kuigi siiani ei ole kuulda midagi olnud rootsi kalalaevade tormivarju-leidmisest Läänemere idarannikul. Mis juhtuks, kui mõni sinna julgeks varju otsima minna?

Uute õpilaste registreerimine

Lapsed, kes saavad hiljemalt 31. det. 1975 7-aastaseks või on sündinud veel varem, on koolikohustuslikud ja tulevad registreerida, et alata õppetööd 1975. a. sügispoolaastal. Uute koolikohustuslike õpilaste registreerimine Stockholmis Eesti Algkooli on alanud ja viimaseks tähtajaks on neljapäev 20. märts 1975. Oigeaegne registreerimine on vajalik eelteõde tegemiseks ja klassiruumide arvestamiseks. Registreerimisel vajalikud andmed: õpilase nimi, sünniaeg ja

sünninumber, aadress, postinumber ja postkott. Lähemat informatsiooni antakse meelelidi, ning registreerimist võib teostada igal tööpäeval kella 9.00 - 14.30 kooli telefonil 10 64 26, suuliselt koolis või kirjalikult aadressil: Stockholmis Eesti Algkool, Svartmang 20-22, 111 29 Stockholm. Stockholmis Eesti Algkooli 30. a. juubelilevõetud toimub pühapäeval 16. märtsil Skanstullis gümnaasiumi aulas, Bohusgatan 24-26. Loteriil algus kell 14.00. Eeskava algus kell 15.30.

102-aastane vormsilane

EPL kirjutis 90-aastasest eesti mesinikust Joh. Lauritsast Atorpi töi toimetusele informatsiooniks ka teistest Eestis sündinud inimestest, kes siin Rootsis on jõudnud üle 100-aasta kümnisse.

Nii jutustab meile Svenska Odlingens Vänner esimese Hugo Mickelini, et eestirootslastist on vanim Stockholmis külje all Vendelse vanadekodus elunev Gertrud Rönblom, n-na Bäckman, kes sündis 2. juulil 1873 Vormsi saarel ja seega saab suvel 102-aastaseks. Ta meenutab veeli, et a. 1964 suri Stockholmis "Vormsi köstri isa" Johan Lindström, kes oli sündinud a. 1862 ja kel surma hetkei puudus ainult ku aega 102-st ühe-aastast. Võrduseks võib mainida, et mulgu 21. novembril tähistas Rootsis ja Skandinaavia vanim inimene Anna Matilda Johansson oma 100-ndat sünnipäeva.

Eestiainelist saksa leksikonis

Mis teeb õieti Bertelsmanni "Das moderne Lexikon" moodsaks. Ei ole nii kerge seda öelda, kui võtta kätte ja lähemalt vaadelda üht eksemplari sellest kahekümne sarjast, siis paneb eelkõige tähele kui kena ja maitses see on. Umbes meie Kooperatiivi raamatute kaustaline, elavalt punasest kunstinahest kaanega, üllatab ta siis, kui seda lahti lüüa, värvirikaste piltilde rohkeuse. Igas köites on 448 lehekülge, selgest on kindlasti pool pinda piltilde, saagedamini värvipiltide all. Puh-tad loonid ja kus vaja sara, saai seda ka esineb. Eesti kohta on vaid üks pilt ja see on mustvalge: Hermann kindlus ja Ivangorod (Jaaniinlin). See üldtuttav võte illustreerib artiklit "Eistland", mis on 70 lühikesid rida pikki (pidagem meeles, et tegemist on väikesest leksikoniga). Kirjutis on peamiselt pühendatud ajalole. Mida ütles Arvo Mägi, kui temalt nõutaks, et ta peaks kirjutama eesti kirjandusloo 24 lühirua ulatuses? Nii palju ruumi! "Moodne leksikon" määrab eesti kirjandusele. Kalevipoeg, esimene lüüril Koidula. Draamakirjanikud on August Kitzberg ja Viide.

Uut hoogu toob endaga kaasa Noor-Eesti liikumine 1905: Suits, Tuglas, Gallit, Under ja Tammsaare. Teisi jutustajaid on Metsanurk ja Kivikas, kuid ML loeb jutustajate hulka ka Visnapu ja Raudsepa. Kaunis üllatav on meie lugejale "eesti kirjanduse" lõppaues: "Noorimate juhiks, kellele hulka käivad ka Heiti Talvik ja Betty Alver kui ka lüüril ja kunstiarvustaja Aleksis Rannit, on luuletaja Bernard Kangro". Kangrole on pühendatud ka omaette "paragrahv", mille siia vastu vist keegi ei saa protesteerida: Kangro, Bernard, eesti kirjandusteadiaine, lüüril ja jutustaja, sünd. 18/9 1910 Vana-Antslas. Võrumaal, elab emigratsioonilis, tema teosed väljendavad kodusust ja kooljulgustust. Ka Keres esineb leksikonis, märgitakse, et ta 1937 saadik on matseurmeister, pilnik on ainult, et ta esineb siin "Pavel Petrovits-hina ja mitte Paulina, seda pilnikum, et tema mäletused on ilmunud ka saksa keeles.

Wold. Mettus

Leksikon tõe väänamiseks ENSV entsüklopeedia VI

Kodumaal on ilmunud kuues köide Eesti Nõukogude Entsüklopeediat, mis sisaldab märgusõnad Paits-Rummo. Selle leihterimisel on eriti huvitava peatüda üksikute nimede juures:

Jüri Farjõje surma (9.7.1941 Tartus) põhjused pole mainitud (tapeti Tartu vanglas), küll aga hiljem terve rea inimeste puhul, kes hukkusid 1938. aastal.

Johan Pitka kohta loeme muuhulgas: "Osales 1917-18 kodanluse relvajõudude loomises, kodusõja ajal juhtis kodanliku Eesti merejõude (soomusrongide pole mainitud)... II maailmasõja ajal keelitas eestlasi Nõuk. vastaseks võitjateks..." Pitka surma kohta on märgitud "25. IX. 1944 Püürsali vallas."

B. Pontecorvo, kes reetis aatonsaladused venelastele, on märgitud: "Itaalia päritoluiga nõukogude füüsik". Tema reetmisest pole sõnagi, eluloole lisandub piit.

Konstantin Pätsile on pühendatud 20 rida, tema surma-ajaks on antud 18.1.1856 (Päts elas nii siis ligi 83-aastaselt), kohta pole mainitud. Pätsi poliitiline tegevus on enam vähem ürti kirja pandud. Lõpplause kölat: "Pärsast nõuk. võimu taaskohesdamist saadeti ENSV-st välja." (Riigipäe emaldati oma riigist ilma isisuguse isegi formaalse kohtu- või muu avaliku otsuseta!) Piitli eluloo juures pole.

Järgmisel leheküljel on terve veerg (u. 30 rida) Hans Pöggelmannist, kelle elulugu lõpeb järgmisel: "Hukkus ebaseaduslikult represeerituna, postuumselt rehabiliteeritud." (63-aastasele eesti nõukogude ideoloogile tasuti siis ta teinete eest niimoodi...)

Huge Raudsepa eluloo kõval on toodud piit, tema eluloo küdatavad samad sõnad, mis Pöggelmannilgi: "Ebaseaduslikult represeeri-

tud. Postuumselt rehabiliteeritud."

Kindral Nikolai Reek leidub leksikonis (mitte näit. Ernst Pödder), surma-ajana on antud ainult 1942. Lõpplause: "Juhtis Eesti sõjalist koostööd fashistliku Saksamaaga."

Ribbentropi puhul, keda nimetatakse "peamiseks sõjariikmarke", lausutakse: "Võitis A. Hitleri lähimena nõuanjana välispoliitika alal osa II maailmasõja vallapäästmises". Pole mainitud sõnaga Molotov-Ribbentropi pakti, mis võimaldas Hitleril sõda alustada.

Karl Ristikiviile on pühendatud 25 rida (ilma pildita). "Surrealistlik romaan "Hingede õõ" väljendab muuseas eesti pagulasarhiitlaste rahutust ja ummikutunnet... Ristikivi poliitilised esinemised on olnud ratsionalistlikud ja häältestuvalt Nõukogudevastased."

Ants Piibule on pühendatud 8 rida. Surma kohta on mainitud ajana 1.X.1942, koht on mainimata. "Osales Tartu rahu (1920) ja NSV Liidu ja Eesti vastastikuse abistamise pakti (1939) sõlmimises. (Milleleparast pole Eesti sel puhul "kõnanik vabarük")"

August Keel kohta loeme muuhulgas (8 reas): "Kõnaniku Eesti riigitegelane... eesti pagulaslaod-viku juhtivaid tegelasi." Rudolf Penno ja Otto Pukki nimed puuduvad leksikonis.

Muide märgusõnade alt võib üht-teist huvitava lugeda:

Partisanlikkumine: On ilustatud kaardiga, milles näidatakse saksa okupatsiooni aegseid punaseid partisaanüksusi, kokku u. 30 salka, mis Petseri, Tartu ja Võru maakondades kogunenud "brigadideks". Kokku olevat Eestisse maha jäänud u. 700 partisaani, kellega hiljem liitunud u. 1300 paras-hüstiti, kes kokku olevat muuhulgas surmanud üle 3300 venelase, lasknud rööpmeist välja 11 rongi,

ühkinud 34 silda, põletanud 19 sõjaväeladu ja hävitanud 10 väiksemat saksa garnisoni.

Poliitilised vangid: nende puhul räägitakse peamiselt vangide sularajast poliitiliste organiseerumise ja ajakirjast. Ollakse sunnitud tunnistama: "Enamik poliitilisi vange vabanes 1938 amnestia ajal."

Poola jagamised: Sel puhul pole sõnaga mainitud jagamist a-i 1939, kui rahvusotsialistlik Saksamaa ja kommunistlik N. Liit jagasid äsja vallutatud riigi ühisele nõul. Poola ajaloo osas väidetakse, et Varssavi ülestõus saaksitakse vastu 1944 olevat olusid "üleastase kooskõlastamata". Tegelikult oled Moskvas ülestõusust väga hästi teadlik, kuid Varssavi külje alla tunginud Punaarmee ei teinud midagi pooldake ättamiseks, vaid laskis mässu saksastel veriselt maha suruda, kuna mässulikkumise juhtkond polnud kommunistlik. (Leksikonis varasemas köites puudub nimi: Katõn!)

Märgusõna all "Rahvus" loeme pahaendelisi seisukohti: "Kommunismi täieliku võiduga kaasneb rahvuslike erinevuste järkjärguline kadumine. NSV Liidus on kujunenud inimeste uus ajalooline sotsiaalne ühendus - nõukogude rahvas."

Tolle "sotsiaalse ühenduse" mõju märkama lugedes kodumaa ajakirju, milles "nõukogudelelik" osa omandab ilka suurema tähtsuse eesti osa kõrval. Seda näitab ka entsüklopeedia ise. Selle veergudel vahvatundmatute vene nimedega "Isamaasõja kangelaste" ja "töökangelaste" ehitajate ja teinete loendamise surub väike-seks ja kohati äärmata eestilise osa, see on tegelikult nõukogude entsüklopeedia eesti keeles. (EPL/AI).

•Balder Jaan RAAMATUSÕBER

Ma ei tea, kas uskuda või mitte. Aga nii ta mulle rääkis. Ma jutustan teile edasi, eks siis ise otsustata kas sellel lool on tõe põhja all või on see jõulumünasjutt. Kuigi ka see on õige, et tõsistu lood tunduvad teinekord imelugudena.

Ta jutustas: Jõulu laupäeval tuln naisega kirikusse koju ja kokkumise ära, sest keegi oli vahepeal sees käinud ja ta oli veel praegugi sees - istus jõulupuu juures ega teinud väijagi, et meie koju tulime. Ei hüpanud pästi ega tahtnud meist mööda tormata, uksest välja ja trepsit alla. Ei, istus ja luges. Imelik tüüp oli teine. Jõuluvana munder seljas, tühi koht pörandal, aga oli näha, et ta asju meile juurde ei olnud toonud, vaid oli kiskunud vähemalt ühe meie kinkepaki lahti, nimelt selle, kus oli üks raamat, mille ma olin ostnud naisele. Teadsin, et see võib talle röömu valmistada ja siis olin selle ostnud. Olin pakkinud ilusti sisse, aga nüüd see tüüp oli kiskunud paki lahti ja luges.

Käراتasin talle peale: "Mida see siis tähendab?" "Palun mitte mind segada", sõnas ta vaikse häälega. "Teie näete, et ma loen praegu. Kui üks inimene loeb, siis teine teda ei sega." "Vaata, kus hakkab muile moraalil lugema! Kudas teie sisse pääsesite?"

"Muukisin ukse lahti", vastas ta. "Jätke see jant", ütlesin ma. "Tahate mängida jõuluvana, kes igale poole sisse pääseb..." "Ma ei ole jõuluvana, vaid varas", vastas võõras. "Issand jumal!" hüüatas mu naine. "Andke mulle kaks tundi aega, selle ajaga ma loodan raamatut läbi lugeda. Tehke minuga pärast seda mida tahate." "Huvitav tüüp!" ütlesin ma. "Miks teie oled jõuluvana kes olete ehitanud?"

"See peaks teile päevaselge olema", vastas ta. "Et mitte kahtlust äratada, kui ma uske kallal kobistan. Võtsin koht kaasa, et kinkepaki jõulupuu alt sisse toppida ja kohe minikut teha, aga sõrmed tundsid, et selles pakis on raamat. Ma ei saanud seda lahti tegemata jätta. Hakkasin lugema ja... siin ma nüüd olen. Ma ei taha teid segada, aga pange mind paariks tunniks eraldi tuppa. Mu ei ole selle vastu midagi, kui olen seal luku taga. Ah, meie raiskame ilmaaegu kallist aega rääkimisega. On raamat läbi loetud, ma koputan. Siis võite politsei kutsuda."

"Tõesti tore tegelane!" ütlesin ma. "Aga kui teie kohe praegu kavatsete politsei kutsuda, siis ma panun tungival, et lubaksite selle raamatu laenukombel kaasa võtta. Homme saaksite kas politseilt või vangla kantsleist tagasi." "Teile kaasa... Ühelo vihivõõrale inimesele... Ja veel missugusele... Ma ostsain selle raamatu oma naisele jõulukingiks!" "Võib olla, et siis proua..." tõstis varas anuvad silmad mu naisele.

Teades ta head sõnad tuugi temalt vastus, mida võis oodata, aga mis mulle sugugi ei meeldinud: "Ma kingin selle omakorda teile." Selle helde otsuse tegemisel mängisid jõulutundend muidugi suurt osa, seda ma mõistsin, aga ikkagi see asi mulle ei meeldinud. "Tähendab, ma võin selle kaasa võtta?" küsis võõras nagu ei uskus ta oma kõrvu. Ja lisas: "Kui nii, võite siis kohe politsei kutsuda."

Minu naise haldusel ei olnud lõppu. Ta ütles: "Meie teile halba ei soovi. Võitte minna jumata rahuga." Oleks võinud arvata, et nüüd teeb varas käiku minekut, süda röömu täis, et pääsesin loolist seisukorrast terve nahaga. Olin sisse kukkunud, aga tulin siiski ilusti välja. Ei, varas ütles: "Ma olen ikkagi siia sisse murdnud ja sellega kuriteo toime pannud ja ma olen vaimis kandma karistust, mille ma olen ära teeninud."

Kah, suuremeelne! "Laske jalga!" ütlesin ma. Tema aga vastu: "Poleks seda raamatut olnud, ma oleksin teinud puhta töö. Oleksin ajanud kotti mitte ainult teie jõulupaki, vaid ka väärtasju, ma vaatasin järel, neid teil leidub. Rütistamine jää rütistamata tänu sellele, et mu näppu sattus kohe see raamat. Ma olen raamatuhäga. See siin tõmbab mind eriti." Tahtsin temast lahti saada ja kinnitasime mõlemad, et hakaku aga minema, meie temale mingit karistust ei nõua. Viimaks ta iakkus, aga nagu vastumeelseit. Üksel pöördus veel korreks ümber, et kas siiski ei helistaks politseisse.

Meil oli heameel, et laskisime tal minna. Jah, lõpuks olin ka mina oma naisega ühel meelel, sest leplik meel on pühade ajal nagu oli ehteks.

Algul olime ilendatud meeleolus, aga pärast hakkasime nagu kahetsema, mõeldes, et ehk oleks õigem olnud ta siiski politsei kätte anda. Võis ju olla, et mehikesel ei olnudki sooja nurka, kus raamatut lugeda. Kui õnnelikud oleme selles suhtes meie.

• Leinateged

- Tartus suri 19. jaanuaril rahva- luuleteadlane ja pedagoog Herbert Tampere, sünd. 1. veebruaril 1909 Tartumaal. Tõttas iseseisvuse ajal Eesti Rahvaluule Arhiivis, viimastel aastatel oli ta konservatooriumis rahvaviliste professoriks.
- Tallinnas suri 14. jaanuaril Mili Ruberg, sünd. 21. oktoobril 1892 Viru-Nigulas Kollas.
- Rõuges, Võrumaal, suri 5. jaanuaril Villem Mängli, sünd. 27. augustil 1923 Rõuges.
- Kanadas suri Herta Elizabeth Talve.
- Baronsis, Alberta provintsis Kanadas, suri 22. detsembril August Kabenik, sünd. a. 1905 Kihelkonnal, Saaremaal.

Mis vahe on kapitalismi ja kommunismi vahel? Kapitalism on nagu vana ja vilets, ajast ja arust läinud auruvõrd. Teda kõrvaldada, ta ajab tossu ja arvu siia ja seal välja, ja nigi-seb ja nagiseb, vahetevahel kõigub, aga ta liigub edasi. Kommunism on aga nagu ilus, suur ja valge aurulaev. Teda kietakse vahetpidamata, arvu on ei tea kui palju, siren üürgab alalõpmata ja kostab üksikõik kui kaugel. Aga aur kuulub viimseni siireni jaoks ära ja laev ise seisab paigal.

• Huumor

Kohtumisel Vladivostokis jutustab Brezhnev president Fordile oma unenägu:

"Vot ma täna öösel unes nägin, et olin Washingtonis. Valgel Majal lehvib punane lipp. Sissekäigu kohal seisib suri punane loosung: kõigi maade proletarilased ühinege!"

"Mul oli umbes samasugune unenägu", vastab Ford. "Olin Moskvas. Kremli katusel lehvib punane lipp. Müüri peal seisib suri punane loosung..."

"Väga rõõmustav kuulda," muheleb Brezhnev. "Mis selle loosungi peal seisib?"

"Kahjuks ma ei valda hilina keelt," vastab Ford.

Shottlane kaotab Londoni Piccadilly platsil penni. Ta otsib seda pool päeva asjatult, siis lööb käega ja sõidab koju.

Aasta hiljem tuleb ta jälle Londoni ja näeb, kuidas Piccadilly platsil kolm tänavatöölist kaevavad. Shottlane läheb nende juurde ja ütleb liigutatult:

"Aga, minu härrad, nii palju vaeva küll poleks tarvis olnud minu kaotatud metallraha pärast!"

"Naime vajab elus öieti kolme meest," filosoferib Eva. "Üht abielumest, üht armukest ja üht vana ning rikast meest."

"Milleks?"

"Esimest selleks, et se elu oleks siik, teiseks, et sul oleks vahel sekka ka väike shokk ja kolmandat, et sul oleks alati vajadust mööda tshekk."

Speyeris Saksamaal suri 13. septembril 1974 83 aasta vanuses. Ta oli Pärnu rohu- ja värvi kaupluse pidajaks.

Torontos suri Hilda Svec.

Clevelandis, USA-s suri 2. jaanuaril Karl Müller, sünd. 10. mail 1899.

Need kes korraldasid ja aitasid kaasa Göteborgi saarerahva peo heaks kõrdaminekuks. (Foto Kopler).

Lõbus Hiiu-Saare pidu Göteborgis

Olin kuulnud, et hiidlaste ja saarlaste igal aastavahetusel Göteborgis korraldatakse pidu, mille käre, maru, vahva ja et rahvatung sellele peole olla suur, siis ruttasin ka enda nime kirjanemiseks tänavusele peole, mis korraldati 1. veebruaril.

Kohal selgus, et kuuldused sarnasest saarerahva kogunemisest pidasid paika ja mina, kui põline mandrielanik, otse imestas seda kokkuvõtet ja soojust, mis sellel pool domineerisid.

Kaunis avar saal oli viimase koha täidetud ja nagu korraldatud toimikonnalt oli kuuldud, oled ka tänavu pidanud ruumi puudusel paljud sellest peost eemale jääma. Suuremat saali aga ei taheta võtta, kuna rahvast tuleks liiga palju ja sellega hubane ja kodune olemine kannataks.

Mitmekesine eeskava venis oma laulude ja "õpetlikkude ning sündind lugudega" kaunis pikale, mis oli paratamatu, kuna üht "keerulist" asja ei saa ju mõne sõnaga seletada. Nii kuulsime kuidas maamees ilma tules kohtab "õngusega", kuidas saarlane siga tappis ja lõpuks kahe saare "ajaloolise ülevaate" koos tabavate

näljadega, mis pant peosaali naerust rökkama.

Peotoimikonna liikmeist koostatud kvartett esitas mõne tervituslaulu kodumaaile. Meestriko lõpetas oma arnuvalu-laulude esitamise humoorika lauluga, kuidas Hiiu- maa ja Saaremaa loodi.

Kui kava teadustaja ütles, et hiidlaste ja saarlaste hulgas peale lauluharrastajate leidub ka pillinaiasi ja mehi, siis tõestati see kuul lavale ilmus Helmi kahe meeskaaslasega ja akordionidel lastid kuuldavale mehised marsid ja polkad.

Õhtu naelaks kujunes jällegi laulugrupi "Lemmikud" esinemine, kes oma juhi Silm Erobergi kitarril saatel kandis ette laule, mis panid südame põksuma ja publikult teenisid korduvalt aplause.

Rikkalikult serveeritud toidud leidsid heakskiitmist ja kasutamist ning tantsu jätkus akordion-orkestri ja kitarril saatel hommikuni.

Peosaalist väljudes kuulsin, kuidas mandriimees hiidlastele ütles, "Ma olen paljust heast ilma jäänud, kuna ma varem pole teie pidudel käinud!", millele hiidlane vastas: "aga sa veel surema akka, aasta pärast tule jälle!"

J. Kõpu perekond ja EELK konsistoorium

Õpetaja Endel Kõpp, kadunud peapiiskop Johan Kõpu poeg, on toimetusele saatnud peapiiskopi perekonna nimel alljärgneva kirja pealkirjaga "Johan Kõpu perekonna vastus konsistooriumi selgitusele". Toimetusele annab koos kirja esitamisega järgnevalt sõna ka EELK konsistooriumile sealpoolseks kommentaariks.

Selgituse puhul, mille konsistoorium on saatnud "Vaba Eesti Sõnale", mis ilmus selles 12 detsembril 1974 ja mis nüüd on osaliselt ära toodud ka "Eesti Päevalehes" 5. veebruaril k.a., on meil teatada järgmist:

1. K. Veemi juba 11/2 aastat tagasi alanud ettevalmistustest "J. Kõpp'u 100-da sünnipäeva väärikaks tähistamiseks" olemine juunud ja kuulnud alles konsistooriumi "selgitusest" nimetatud "Vaba Eesti Sõna" numbris, mis saabus meile kätte 11. jaanuaril 1975. Mingit kontakti aktuse korraldamise küsimuses ei ole Johan Kõpp'u perekonnal olnud ei EELK-ga, Eesti Teadusliku Seltsiga Rootsis ega EUS-i Stockholmis koostööga, niihästi üksikorganisaatsioonidega kui ka nende ühistööga. "Perekonna vastus" on seega v a b a n t a a s i a v i l l i.

2. Johan Kõpp'u seni ilmunud tööde kirjastamiseks konsistooriumi poolt loodud "eeldustest" olemine R. Kiviranna paari kirja põhjal kuulnud ainult seda, et asi on olnud peamiselt tema isiklik algatus, millel aga puudub ma-

juduslik alus. Tema soovis saada trükivalmis käsikirja, et siis trükikulu selgumisel alles alustada teilmiste vastuvõtmiseks. Tema poolt kavandatud raamatu väljandmise kulu tõuseksid kindlasti tuhandeise dollaritesse. Ajakirjanduse andmel on R. Kiviranna korduvalt viibinud Stockholmis, tema ei ole aga vaeunud võtma isiklikku kontakti, et küsimust läbi arutada ja vaadata, kas üldse ongi midagi trükkida. Taoliste ebamääraste "eelduste" tõttu ei olnud allakirjutatunil vähimatki põhjust asuda raamatu koostamiselle. "Perekonna vastus" sellele näivsele ja ülepeakaala tehtud kavale peaks vist olema hästi mõistetav.

3. Konsistooriumile, kui kiriklikule asutusele, oleks vististi sobivam edaspidi jääda oma "selgitustest" t ö e l e lähemale.

Johan Kõpp'u perekonna nimel
E n d e l K õ p p

*

"Johan Kõpp'u perekonna vastus konsistooriumi selgitusele", mida sinjuures avaldatakse Eesti Päevalehes, vastab mõnele lühemale kärbetega tekstile, mis juba esines Vaba Eesti Sõnas 23.1.75. Üks väljajäetud lause väärrib tsiteerimist: "Johan Kõpp'u - nimelise Kapitai Valitsuse" nimel õp. A. Kõdari poolt 8. novembril korraldatud aktusest jäid kõik nimetatud organisaatsioonid (selgitav märkus: kirik, Eesti Teaduslik Selts, Eesti Üliõpilaste Seltsi Stockholmis koostöö), ja mõned teisekvi, kellele "aullige" Johan Kõpp oli olnud, "täies koosseisus eemale".

Kui organisaatsioonid, kellele aullige Johan Kõpp oli olnud oma elu ajal ja kes teda endiselt kõrgesti austavad kui Eesti rahva suurmehe, mainitud aktusest eranditult eemale jäid, siis pidi selleks olema ühine ja mõjuv põhjus. Viimast uutest nimetada ei lähe enam vaja, sest lugeja harilikult kujundab ise oma arvamuse.

Lugupidavalt
E P Ö D R A
EELK konsistooriumi sekretär

Tallinnas suri 14. jaanuaril Mihil Ruberg, sünd. 25. okt. 1892 Viru-Niglas, Kollas.

Ekskonsul protesteerib

Kunagine konsul Stockholmis saatkonna juures Edgar Pärli on saatnud õienduse "eesti pressis" asjus Svenska Dagbladetile ühenduses selle lehe intervjuuga Eesti Päevalehe peatoimetajaga, keda ta süüdistab sibilike valeandmete esitamises sellega, et ta nimetas, et eestlastel ilmut ajaleht Eesti Päevaleht kaks korda nädalas, kuna kaks korda kuus ilmutava perioodikaga ilmut Teataja.

Pärli kirjutab: "... nimelt ilmutab siin riigis kümme aastat eestikeelset trükit, millel on perioodilise ajakirja ilme ja millest igal tühel panes, et üks rahvusgrupp ei ole midagi konstantset, vaid muutub ajast mitmesuguste faktite mõjul. Üheks näiteks on ajakiri "Meie Post", milline oma 15-aastase olemasoluga on kirjnenud kontaktika mitmetele tuhandetele eestlastele, kes oma igapäevase rootsi uudistelehke kõrval vahetevahel soovivad kokkuvõtlikke korrektsed informatsioonid oma kaasmaalastel vabas maailmas, kui ka elust vanal kodumaal..."

Konsul lisab: "Olukorrad eesti rahvusgrupis Rootsis on üldse rohkem differentseeritud kui seda teatud pooltel tahetakse mõnda".

Toimetusele: Hr. Pärli kõneleb ajakirjandest, juristina olles teadlik, et ajalehe mõiste Rootsis tähendab vähemalt üks kord nädalas ilmumist. Selle ajalehe mõiste alla mahub teatavasti ainult Eesti Päevaleht, "Meie Post" ja Ko kuuluvad teepoolset ajakirja mõiste alla, ka siis kui hr. Pärli kõneleb "mitmetest tuhandetest" lugejatest. "Teatud pooltel" muidugi keegi ei saa seda kinnitada, küll aga seda, et ka tema "teatud pooltel" ja "teatud eesmärgiga" õiendab.

Eesti noormees Kanada olümpialoosus

18-aastane R. Entmaa Torontost on ainuke eestlane, kelle saavutus ujumises on viinud teda praegu treeninguolevasse Kanada rahvusmeeskonda, eesmärgiga 1976. aasta Olümpia.

Järelvaheajal võitis R. Entmaa osa 2-nädalastest ujumistreeningust olümpiatreeneri Don Talbot'i juures Thunder Bay lüüklõki ujulas, kus 10 parimat ujut (Entmaa ainuke Torontost) ja 10 Vancouverist said veie ühe nädalase treeningu Florida, Ft. Lauderdale's. Lõppvõistlused Kanada meeskond võitis "Florida All-stars" meeskonna.

R. Entmaa on viimaste aastate jooksul osa võtnud kõigist suurimast võistlusest USA, Kanada ja N. Liidu meeskondade vahel, tulles alati finaali. Tema nimel on Ontario rekord 15-17 m. klassis 200 m. vabal ja keskkoolide rekordeid. Olles keskkooli viimases klassis, on R. Entmaa'le pakutud stipendiumi edasijõppimiseks juba paaris ülikoolis. Pineva treeningu, võistluste ja koolitöö kõrval on R. Entmaale aega jatkunud osavõtuks igast Eesti, Balti Lakewoodi, Joekääru, skautide ja muist võistlustest. Ta on purustanud pagularrekordid 100 m. vabal, aeg 53,8, 800 m. vabal, 100 m. seilil, 200 m. ja 400 m. kompleksi. Tema aeg 200 m. vabal 2:00 on kõige ilgemal Kanada rekordile. Eestistest paguusesse on temast kiiremini ujunud J. Kula-salu Austraalias. Liblikas püsivad T. Arusoo ja rinnuli ujumises J. Daniel'i rekordid.

R. Entmaa alustas tõsisse ujumistreeninguga alles 13. aastasel, ning on pidevalt oma aegu parandanud. Ta ujub Toronto "Swim Tec'i" klubi nime all.

Ujumisspordis, mida harrastavad tuhandet Kanada noored, on konkurents eriti tugev. Ainult raske ja visa treeninguga võib tulemust saavutada.

Göteborgis toimus hiidlaste-saarlaste traditsiooniline pidu. Pildil perenaised, vasakult Miralda Luht, Luise Pilt, Anette Vesmes, Kadri Kalju, Sirka Engso, Miralda Rääm ja Linda Palm. (Foto Kopler).

● Pressi-tsitaate

ÄÄRMUSED, TUUMIK JA MÕISTLIKKUS

Toronto on eestlaste elujõulise- maid keskusi, konstateerib kohalik ajaleht Vaba Eestlane, olles aga mures üha kaugemaleulatuvate raskete lahkarvamiste pärast. Leht kirjutab:

"Tärmukalt edasirühkiva eesti õhtukonna tegevust on viimasel ajal tumestama hakanud omavalhised suured lahkkelid, mis on tingitud peamiselt poliitilistest motiividest ja erinevatest arusaamadest kodumaaga suhtel- misel ja okupeeritud Eestis elavate rahvaskaalastega sidemetest pida- misel. Meie tundub, et eestlas- konna tuumik Torontos on säilita- nud nende küsimuste käsitlemisel kaine ja tasakaaluga hoiaku, kuid selle tuumiku liibadele on tekkinud äärmuslikud grupid, kelledest üks ei poolda mingisugust läbikäimist kodumaaga ja teine tahab avada kõik ukseid kultuurilisteks ja isik- likeks sidemeteks kodumaaga, vaadates läbi sõrmede selliste kontaktide poliitilistele tagajär- gadele.

Mulle tundub, et need mõlemad seisukohad on drastilised, tassa- kaalutud ja sageii ka emotsionaalsed. Meie ei saa oma poliitilist võitlust suunata ja oma noorust üles kasvatada ainult musta ja valge varvide all, vaid peame ar- vestama, et musta ja valge vahel on ka mitmes toonis halli, mille taustal meie peame leidma kõige paremaid ja sobivamad teed oma elu suunamiseks ja oma eesmär- kidele jõudmiseks."

Juhtkirjanik K. A. (Karl Arro) kritiseerib edasi nii Rahvuslaste

Kogu poolt inspireeritud "keelan- ksen" poliitikat ja soovitusi teat- tud eestlaste ühiskonnast väljajä- litamiseks, kuna nad peavad vajali- kuseks kontakte ka sunniviisil võbra võimu all elavate kaasmaalastega, samuti aga ka nende, kes suhtu- vad paguluses loodud kultuuri- saavutustele üleda, pidades täis- väärtuslikuks ainult seda, mis on loodud surve all kodumaal. Juht- kirjanik märgib:

"On arusaadav, et meil on vaja luua teatud kultuurisidemeid ko- domaaga, kuid nende sõlmimisel ei tohi meie kaotada oma väärikust ega hoiakut ega umastada nende sidemetega kaasavaid poliitilisi aspekte.

Meie ei kahtle selles, et suurem osa meist võitlevad heas usus ühise asja ja ühe eesmärgi suunas, mil- leks on kodumaal elavatele eest- lastele nende põhiiliste õiguste taastamine. Kui ühel on selle ees- märgi taotlemiseks veidi teistuga- sed seisukohad kui teisel, siis ei tohiks see meie vahel vihaavenu tekitada ning põhjust anda tülit- semiseks, üksteise ründamiseks ja mahategemiseks. See eesmärk on suur ja see eesmärk nõuab ülimal- maal koostööd, planeerimist ja üksteise mõistmist."

"Ethkki Toronto eestlaskond võib ennast unksuga pidada vaba maailma aktiivsemaks eesti rah- vusgrupiks, tuleks meil võimalda oma poliitilist tegevust arendades eesküju võtta Rootsi ja Ameerika Ühendriikidest, kus vaadatakse üli- liirteirvatist vaejuhtumit üht- ning vaadatakse üksiku puu asemel kogu metsa."

Saigon: "Lõpp lähenemas" Portugal punadiktatuuriks?

WASHINGTON (VES) Ameerika korrespondent A.E. Goodman intervjueris juhtivaid tegelasi Saigonis pärast seda, kui kommunistid vallutasid Lõuna-Viet- nami provintsi Phuoc Longi. Arvamused kandusid sealsete tegelaste keskel selle poole, et lõpp läheneb. Nõukogude Vene ja Puna-Hiina saadavad praegu kommu- nistlikele vägedele abi peagu samas ulatuses kui sõja kõrgtpil olles 1973. a., Ameerikas aga käivad vaidlused, kas USA Lõuna-Vietnamile üldsegi peaks enam abi andma, kuna Pariisi kokkuleppega olevat ometi tülkitisimus lahendatud.

USA välisministeerium saatis neil päevil pressile erirapordi, milles öeldakse, et USA valitsuse eesmärgiks on vältida Lõuna-Vietnami poliitilist, majanduslikku ja sõjalist kokkuvõrsemist ning olla vastutatav Pariisi kokkuleppe- tingimuste täitmise eest. — Le- pingule alla kirjutades, öeldakse pressirapordis, meie teatasime L- Vietnamille, et meie ei kaitse teda oma sõjajõududega, vaid anname talle toetust "lepingus lubatud määral, et ta võiks end ise kait- sta".

Kommunistid ei täitnud ühtegi lepingupunkti, selgub välismini- steeriumi raportidest. Näiteks nad tõid lepingu vastaselt sisse Põhja- Vietnami umbes 170.000 meest sõjaväge, suurendasid oma soom- svägede kolmekordseks, keeldu- sid oma osale maksamata vaherahu- komisjonile aja laeknud seda üldse oma aladele, ei andnud andmeid ameeriklastest vangide-langenute kohta, katkestasid läbirääkimised Saigoni valitsuse esindajatega jne.

Kommunistlikud üksused on val- lutanud rida maakondi ja tervelt 11 piirkonnaliina pärast vaherahu. Igaugused katsed, lasta vietnami rahval endal otsustada oma saatu- se üle, nagu seda ameerika libe- raalne avalikkus kogu aeg nõudis, on jooksnud karile, kuna kommu- nistid ei taha vabu valimisi, teades, et nad seal kaotavad. Kulvõrd nendel on poolehoidu, näitab ka see, et Lõuna-Vietnami on valgu- nud tohutult põgenikke, kes ei taha jääda punarežiimi alla.

Saigoni on imbutunud hulgaliselt kommunistlike agentide, kes püüavad sealset režiimi sisemi- selt hävitada. President Thieu äs- jane korraldus, mille järele suleti 5 punameelset ("liberaalset") aja- lehte ja arreeteeriti 19 ajakirjanik- ku, näitab, et ohtlik infiltratsioon oli arenenud kaugele. Kommunist- tide sõiduvette on oma näivuses sattunud ka palju katoliku prees- treid Lõuna-Vietnami, kes nüüd juttustavad, et usulist tegevust võivad väga hästi arendada ka kommunistliku režiimi all. Tuuakse isegi argument: Põhja- Vietnami on üle miljoni katoliki- klase ja nende usulist tegevust po- levat keelatud.

Kommunistliku propaganda- vankri ette rakendatud preestrid kõnelevad rahvale, et võimu üle- võtmine kommunistidepoolt on vältimatut ja rahvas peab õppima elama ka kommunistlikus ühiskonnas, sest "teist valikut meil ju pole".

USA-s on opositsioon Vietnami suurema abistamise vastu üsna tugev. Välisministeeriumi rapor- dis öeldakse, et peamine argument on järgmine: mida rohkem me abistame, seda vähem on välja- vaated rahuks: meil tuleb vähen- dada abi, et sundida Thieu valit- sust, rahulibäärikimistesse. Välis- ministeeriumi raportis öeldakse viisakalt "tagasihoidlikult": See on ekslik arvamine, nagu teatakse Saigoni valitsus läbirääkimist.

Kommunistid, et suureks edumaks see, et ameerika avalik- kus on tugevalt vastu sõjalisele vahelusegamisele Vietnami. Kui kommunistide äsjaste suurründaa- lute puhul USA lennukikandja "USS Enterprise" lähenes Viet- namile, siis puhkes protestiform "ohtliku avantüüri" pärast. Isegi nisugune sõlidne ajaleht, nagu "The Christian Sc. Monitor" nõu- dis, et Thieu peab enne rahvale andma suuremaid vabadusi ja te- gema opositsioonile konsessioone, teistiti ta ei päästa demokraatiat ega pääse kommunistlikust üle- võtmisest. Ajalehe juhtkirjanik ei näi talpavat, et ta nõuab konses-

sioone kommunistide agentidele. USA välisministeeriumis oma ra- pordis ajakirjandusele ütleb, et Saigon peab kaitsesõda ja ootkorda tuleb sellest seisukohast vaadelda. Kuid seda fakti pole seni nagu üld- segi tähele pandud ja kõneldakse vastastikustest rünnakust. — Eel- märgitud A. E. Goodman ütleb oma kirjutise lõpus: "Lõnaviite- namlased on kiiresti muutumas rahvaks, kellel pole enam mingeid lootusi."

Ka Portugal on nüüd kerkinud tulipunkti ohvrina. Ameerika kor- respondendid Hispaanias kirjuta- vad, et Franco rezhim jälgib pingasalt sündmusi Portugalis, kus võima ülevõtmist kommunistide poolt peetakse juba möödapääs- matuks.

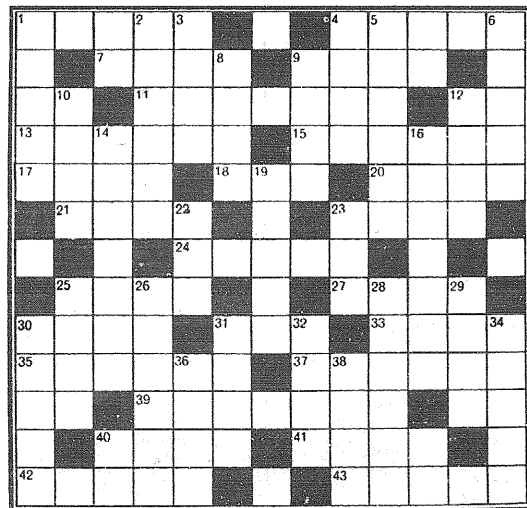
Portugali kommunistide juht Alvaro Cunhal saavutas neil päevil suurema võidu, kui ta töölisunio- nid üle võitis. Pärast seda tal õn-ustus nurga ajada demokraatliku keskerakonna konventsiooni, mille marksiitlikud massulised praktili- selt laialijajasi. Madridis on ar- vamus, et lähe enam kaua, kui Franco Hispaania saab 700 miili pikkuse ühise piiri Puna-Portuga- liga.

Hispaania mõdukamada ring- konnad on Portugali sündmuste pärast mures ka seepärast, et pu- nane oht pika läänepiiri taga sun- nib Francot oma võimu kõvendama ja mitmeidki viimaseil ajal el- lurakendatud liberaalsemaid akti- vsioone tagasi võtma.

USA-le tähendaks Portugali sat- tumine kommunistide kätte ohtu selles mõttes, et nõukogud saaksid strateegiliselt hellas kohas kanda kinnituda. Hiljuti oli teated, et N. Vene tahab Portugaliil baasi oma "kajalaevadele". Portugali välis- ministeer eitas niisugust soovi ve- nelaste poolt, kuid ometi on teated, et selles suunas läbirääkimised käivad. Baasiga Figueira da Foz sadamas, mis asub Lissabonist põhja pool, saaks N. Vene tugipunkti Gibraltaril lähedale, kuid ühtlasi ka luurepunkti, millega saaks jälgida tegevust NATO ja USA tugipunktidest Portugali ran- nal ning Hispaanias. Lisaks kõige- le Vene tugipunkti saamine võib tähendada seda, et Portugali sun- nitakse maha võtma Radio Liberty võimsat transmittorit, kust antakse raadiosaateid Ida-Euroopasse.

VOX

Ristsõna 6

Paremale: 1 haruldane karulikk, keeda on raske loomaaedades sigla- tada, 4 veevooitu regulaator, 7 peakate, 9 talu kõrvalhoone, 11 kuimkeevikve, 12 osa sõnast plaa- no, 13 linn ja jõgi Soomes, 15 lähe- dane, usalduslik, 17 tõstukitehas Rootsis, 18 stõgiksuu (lüh), 20 Jee- suuse vanaema, 21 padrun, 23 väi- kemaa põllupidaja, 24 kuubiiv laeva juurde, 25 määrdatine, 27 tassida, paigale toimetada, 36 võrtsatine, 31 lapsevanem, 33 tihed, läbipõimunud side, 35 üksiligse (mat.), 37 selles mehtsatimes on vähe kaloreid, 39 ehitusmaterjal, 40 teatud liiki kivi, 41 paluis, 42 ürtiauto, 43 lõhn.

Alla: 1 Eesti Vabariigi diplo- maat, 2 jõgi Euroopas, 3 vastu (lad.k.), 4 nimi Piiblist, 5 kiltustas, 6 naiseks võtma, 8 el. laetud aatom, 9 eesti luuletaja (—), 10 kärestik, 12 isteokht, 14 uuesti ühendatud (rootsi k.), 16 põlisahhaliid, 19 võime, 22 suur, avar, 23 number, 25 50 prots., 26 hääleparaat, 28 kole-

dad, näotud, 29 põllutööriist, 30 si- nine pigment, 31 oodatakse imeta- gijait, 32 sama, 31 võrdlemise, 34 keemiline aine, 36 pealinn Euroo- pas, 38 eesti luuletaja (—), 40 kak- sikumbhäälik.

Lahendus 5:

1-A A petersell, 2-A erapoolik, 3-A tasandama, 4-A Riike, 5-E Ginea, 5-A osutid, 5-G ist, 6-A olli, 6-D sko, 6-G Kim, 7-A L, 7-B kae, 7-E ädala, 8-A es, 8-C mele, 8-G aar, 9-A uppi, 9-E kk, 9-G SAS, 10-A muumist, 10-H re, 11-A Iru, 11-D Enn, 11-G asi, 12-A atsekat, 12-H li, 13-A Hiitu, 13-E te, 13-G all, 14-A ise, 14-D au, 14-F sile.

Alla: A-1 petrooleumiah, B-1 erasisik, C-1 taskulump, D-1 EPA, E-1 rongikäik, F-1 sodi, G-1 elanik, H-1 li, I-2 kaat, H-3 mesila, D-4 s.t., F-5 Dodekanees, D-6 see, I-6 Mar- selle, G-7 aasta, B-8 spurtis, D-9 imetus, H-9 Ars, C-10 uus, E-10 ine- tu, G-12 kal, H-12 li, C-13 ie.

STOCKHOLMS SKOLOR

Inskrivning av nybörjare

1) Skolpliktiga barn

Inskrivning av nybörjare, dvs barn födda år 1968 eller tidigare och som annu ej påbörjat skolgången, äger rum under tiden 11–20 mars 1975. Personlig kallelse med angivande av tid och plats för inskrivningen kommer att utsändas.

För dem som ej nas av personlig kallelse äger inskrivningen rum tisdagen den 11 mars 1975 kl 9.00–11.00.

Inskrivningen äger rum i det rektorsonråde, inom vilket barnet är bosatt. Föräldrar som ej känner till inskrivningslokalens adress, torde ta kontakt med den närmast bosadene tillägna skolan för att erhålla vidare upplysningar. De som inte vet till vilken skola de bör vända sig kan under tiden 26–27 februari kl 9.00–11.00 erhålla upplysningar härom per tin 54 10 00, anknr 346.

2) Underåriga barn

Barn som under året ifyller sex år kan få börja skolan, om barnet efter läkar- och skolmognadsundersökning befinnes vara väl skol- mogen. Berörda sexåringar anmäls den 11 mars kl 9.00–11.00 till den rektorsskola inom vars område barnet är bosatt.

Stockholms skoldirektion

O. Piilmani matused

Stockholmi Jakobi kirikus maeti reedel 7. veebruaril suurearvulise leinajaskonna osavõtul tuntud tüüstor ja seltskonnainimene Oskar Piilman. Arasaatjate hulgas oli kadunu abikaasa Elise koos kogu suure perekonnaga, kaasaarvatud kuus lapselast, kellest viis olid oma vanematega kohale sõitnud. Tüüstor ja kadunu haks äde, kes alles eelmisel päeval olid saanud Eestist.

Kirstu juures olid auvalves eesti ettevõtjatest kolleegid ja jähi kaaslased. Kadunu oli teatavasti ka Eesti Jähmeeste Seltsi "Hupertuse" asutaja ja kauaaegne esimees. Altariinise oli tulvil pürgades, mille hulgas oli rohkesti lillesaadetisi rootsi arisõpradeid üle kogu maa.

Matusetalitust kaunistasid orellihindidega Harri Klisk ja soolauludega Aarne Viisimaa. Viimane laulis robert Schumanni "Puhka rahus" ja S.S. Bach'i "Kui mulle jääb". Orellit kajas Bach'i "Actus Tragicus" ning K.Türpü "Troost".

Peapiskop Konrad Veem toimeastas matusetalitust. Ta valis motoks

Apostel Pauluse esimese kirja Korintlastele, 9.nda peatüki 25.nda salmi võidujooksast ning kaduva pärja saavutamisest. Ta võrdles eduka ettevõtja elu võidujooksuga aetmel astmela, mille kadumata pärja saavutamise veel ees Jeesuse Kristuse lumastuse läbi. Järlühde kirstu juures ütles Eesti Ettevõtjate Oingu nimel E.Seim, kes kadunud kõneles kui heast sõbrast ja truust kaaslasest, kes 30.a. jooksul on üles ehitanud mitmeid tugevaid ettevõtteid, mida ta lapsed nüüd edasi saavad vilma. Lahkunu soovil maeti ta põrm Metskalmistule, kus kargel päikepaistelisel emelölunal leidis aset ka lõhke mullendangi tsemremoonia. Peikohv peeti Eesti Majas Kadunut mälestas jähi-kaaslane Vold Kiviaed ja mitmed perekonnasõbrad. (EPL) K.S.

Palub . . .

Algus lk. 1
 tamas vene konsul ja üks teine saakonna "spetsialist", püüdes teda mõjutada tagasiõprumisele. Ta jäi oma juurde kindlaks. Ja nüüd on ta saanud asüüli ning põgenikupassi. Nagu ta on kuulnud, on ta naist käinud üle kuulamas KGB, teostades läbitõlmise. Nüüd tahvat Nõukogude võimud tema 36-aastase naise üle kohut mõista Vilniuses. Mis on süüdistus, see Agapov ei tea. Agapov loodab, et rootsi võimud saavad humaansuse nimel kõnelda Moskva, et abikaasa lastaks Rootsi tulla koos nende 10-aastase tütreaga. (EPL/K)

Traagika . . .

nelik uue identsusega -- talle on nimeks antud Rebekka. Tema kaasas olev sekrettegelane "Daniel" soovitas kõigil vaid vaadata tütarlapse silmi: "Ta on ju õnnelik".

Vanemad olid teisel arvamusel ja isa, Johannes Mikhelson, tuntud eesti sotsiaaldemokraatlik tegelane, leidis TV-diskussioonis, et seksti tegevus on ühiskonnavastane ja poliitiliselt mingi kommunismi ja nihilismi segu.

Pärast saadet läks Kristina oma "juhiga" vapustatud vanemad, aga oma rada. "Jumala lapsed" Stockholmis elavad ühiskorteris Drottningatan 61 - kokku 16 inimest. Svenska Dagbladet, kes püüdis om areporteritega lähemat informatsiooni kohapeal saada, pürks raskustele, kuna liikmetel on keelatud midagi ütelda. Kristina Mikhelsoni ei olnud kohal - ta pidi magama kusagil mujal". Reporter sai teada, aga, et sekt on Rootsis tegutsenud juba kolm aastat.

Informatsiooni andja lükkas tagasi väited, et grupis esineb n.n. grupiseksi. Kõik liikmed saavad piibli nimeid ja nad katuvad elada kui Jeesuse järgijad. Kogu maailmas olevat üle 3 000 liikme, kelle eesotsas seisab Kalifornia pastor David Berg, kes praegu elab Londonis ja nimetat ennast Mooses-Taavetiks. Kogu maailmast voolavat talle aastas kokku kolm miljonit sterlingnaela sissetulekuid. Mooses-Taavet ei näita end kunagi oma järgijatele -- ta peab nendega kirikotakti.

USA-s on üks erikomitee pöördunud prokuratuuri poole, et selgitada kuivõrra seksti tegevust saaks takistada ja lõpetada. Rootsi TV-saadet jäi aja-juudist pooleni. Nagu ajalehed jutustavad, toimus hiljem kõrvalruumides tütre dramaatilise lahkumine vanematelt.

Kohaliku elu

BORÄS EV aastapäev
 KUMLA Valiti juhatus

EV aastapäeva ja Boräsi Eesti Seltsi 30. aastapäeva tähistamine toimub Caroli koguduses majas 23. veebr. kl. 15. Kavast rahvusliku sisseetoolmine, avasõna BES esimehelt August Jakobsonilt, vabandussõjast osa võtnute austamine, deklaratsioon pr. Sagritsilt, valimiskalitus õp. Kodreselt, kõne kapten-leinant J. Fruumilt, laulugrupilt laule J. Rõmmelt juhatusel, lõppsoena, hümn ja lipu väljavimine, koosviibimine kohvilauas. Sissepääs tasuta.

Kumla Eesti Seltsi korraldane aastakoosolek peeti 9. veebr. Folkets Husis. Juhatus valiti tagasi endisel kujul, samuti rev. kom. ja esindaja Eesti Abi Kumla osakonna juurde. Juhatuses kuuluvad: Esimees Joh. Liil, abiesimees Richard Laning, sekretär Arnold Mändla, laekur Viktor Grauver ja varahoidja Uno Norrman. Revisjonikomisjoni valiti Al. Paal, Gunnar Norrman ja Arnold Pärnsalu. Tagavaraliikmeks Ally Liil. Eesti Abi Kumla osakonna juurde seltsi esindajaks Ally Liil. Kumla Eesti Seltsi aadress on: c/o Mändla, Kõpmanatan 32, 692 00 Kumla. Koosolekut juhatas Al. Paal ja protokollis A. Mändla.

ESKILSTUNA EV aastapäev

Eskilstunas korraldatakse Eesti Vabariigi aastapäeva aktus pühapäeval, 23. veebr. kl. 13 Forsi koguduse majas. Kavast: palvus praost Koolmeister, kõne Richard Norvell, Kava teises osas esinevad Anne Aas, Jaan Ader, Paavo Piekala ja Toomas Rannamaa. Pärast aktust koosviibimine kohvilauas.

NORRKPÖPING Kõo-pidu

Laupäeval, 8. märtsil kl. 20 lähel Eesti Kodus lahti vägev "Kõo-pidu". Hind 5.-. Osavõttust teatada enne 1. märtsi Olev Vaherile tel. 011/10 09 19 või Jorma Wirénile tel. 011/16 69 96.

GÖTEBORG Peakoosolek

Göteborgi Põllumeeste Kogu korraldane aasta-peakoosolek toimub laupäeval 22. veebr., algusega kell 15.00 "Eesti Majas" Drottningatan 27 Eesti Seltsi ruumes. Päevakorras: avamine ja raken-dus, 1974 tegevus- ja kaasaaruanne, 1975 liikmemaksu suuruse kindlaksmääramine, 1975 tegevuskava ja eelarve, valimised, üleskerkinud küsimused ja läbirääkimised.

OSKARSHAMN Teatrietendus

Oskarshamni ja selle ümbruse eestlastekonnal avaneb võimalus kuulata ja näha emakeelset teatrit laupäeval, 22. veebr. kl. 16 Folkhögskola aulast. Nimelt esitab Pinna Studio Marcel Pagnoli näidendi "Kauged rannad". Lavastab Jüri Paul Jürgental. Kaastegevad: Mari Kamp-Boreus, Lea Trepp, Mari Kilman, Jussi Romot, Elmar Nerep, Roman Väli, Peedu Järve, Aleksander Piht, Lauri Nurmissaar ja Kristjan Penno. Pääsmad müügil kohapeal kassas.

JÖNKÖPING Ühiselt Oskarshamni

Jönköpingi Eesti Selts korraldab ühise bussireisi laupäeval, 22. veebr. EV aastapäeva tähistamiseks oskarshamnis Pinna studio teatrietendusega "Kauged rannad" ja sellele järgneva koosviibimisega.

STOCKHOLM EV aastapäev

E. Vabariigi 57-nda aastapäeva aktus korraldatakse pühapäeval, 23. veebruaril kell 14 Kontserthoones suures saalis. Aktusekõne kirjanik Valev Uibopuult. Kontsertosas esinevad Andres Grosenius (barton), Maa-ja Duesberg (klaver), Stockholmis Eesti Naiss- ja meeskoor. Täpsemad eelmüügil Eesti Majas, aktuse päeval Kontserthoone fua-jees pooleist tundi enne algust.

STOCKHOLM SOV aastakoosolek

Eestirootslaste ühingu Svenska Odlingens Vännen korraldane aasta-peakoosolek toimub laupäeval, 1. märtsil kl. 18 Eesti Majas, Walling. 34.

STOCKHOLM Vastuvõtt REE:s

Rootsi Eestlaste Esindus koos naisringiga korraldab 23. veebruaril pärast EV aastapäeva aktust tervistsoonikohase cocktail-party esinduses ruumides, Sandhamng. 1.

KARLSTAD EV aktus, peakoosolek

Arvika Eesti Seltsi korraldane peakoosolek peetakse laupäeval, 1. märtsil kl. 16 Alvenäsi sõõkolas, mis asub Värbegist sõites Alvenäsi vabrikul asulas. Sõõkila asub asula lõpul mäekunkal teeristil määndide all, terrassiga maha.

UPPSALA EV aastapäev

Vabariigi aastapäeva pühitseb Uppsalas kogudus piduliku jumalateenistusega Mikaeli kirikus pühapäeval, 23. veebr. kl. 16. Juhatuselastele Thomas Vaga, usuteadlane Thomas Vaga, usingsist, liturgia kogu õpetajalt, õpetaja Kristina Aunver ja Mart Joriso, orell Enn Maripuu. Laulehed.

KUMLA EV aastapäev

EV aastapäeva aktus toimub Kumlas 23. veebr. kell 14 Folkets Husi Gille-saalis Kumla Eesti Seltsi ja ERF Kumla osak. ühisel korraldusel. Aktusekõne peab A. Paal, klaveripalu hr. Käärnalt, Örebro, deklaratsioon ja ühislaule. Sissepääs kõigile tasuta.

†
 Minu unustamata armas abikaasa, meie kallis ema, vananaema ja vanavanaema
Linda Pauline Sooaru
 N-na Tohv
 Sünd. 21/11 1899 Laiksaares
 Surn. 11/2 1975 Göteborgis
 Mälestavad sügavas leinas
 KARL LAPSED perekondadega

 Matusetalitus toimub reedel, 21. veebruaril kell 13 Helga Korsets kabelis Kvibergi kalmistul.

†
 Armas!
Linda Sooaru
 mälestab kurbuses
 KARL TOHV

†
 Kallist
Linda Sooaru
 mälestavad sügavas leinas
 ADELE LAKS
 ARRI KAAR perekonnaga
 MIHKEL LAKS perekonnaga

†
 Armsat vana sõpra
 Kunstnik
Ants Murakin'i
 mälestab kurbuses ja sügavas tänutundes
 VIKTOR LEPIK

†
 Oma armast asutaja-liiget
 Doktor
Viktor Paul Krull'i
 Sünd. 4/9 1893 Kuressaares
 Surn. 12/2 1975 Göteborgis
 mälestavad sügavas leinas
 KORP! UGALA Viilistaskogu ja Koondis Rootsis

†
 Meie perest lahkus
Jakob Sasse
 Mälestab kurbuses
 GÖTEBORGI EESTI PENSIONÄRIDE ÜHING

Kui esineb surmajuhtum
 Konsulteerige suurima usaldusega matusbürood
Thure Söderquist Begravnings- & Eldbegängelsebyrå
 Mariatorget 1
 116 48 Stockholm
 Tel. 44 80 07, 44 80 98
 Eriala:
 Eestikombelised matusetalitused
 Ööpäevane valvekord

Klaverikunstnik Rudolf Tobiase perekonnast — Maja Duesberg esineb Stockholmis

Pianist New Yorgist esineb Stockholmis

Eesti Vabariigi aastapäeva akustsel Stockholmis pühapäeval, 23. veebruaril esineb kontserdisaas kauge külalisena klaverikunstnik Maja Duesberg, mängides Rudolf Tobiase heliloomingut.

Rudolf Tobias on eesti muusikaajaloos tuntud ja kõrgelt hinnatud, lähemalt tutvustamist vajab ehk soolist. Klaverikunstnik Maja Duesbergil kuuleme, et ta on sündinud 20.5.1945. a. Berliinis Rudolf Tobiase tütre-tütrena. Oma muusikalise ande päris ta vanaisalt ema Helen kaudu, kes praegu USA-s on tuntud kui helilooja ja organist. Maja Duesbergi isa oli keeleteadlane ja pärast isa surma siirdus ta koos emaga 1961. a. Usa-ssse. Muusikaliste õpingutega alustas ta juba noores lapsepõlves ja jätkas neid USA-s, saavutades Manhattan School of music magistri kraadi. Klaverikontsertidega on ta silmapaistva menuga esinenud USA-s, Kanadas, Londonis ja Pariisis, kus ta 1973. a. peetud rahvusvahelistel võistlustel sai esimese auhinna. Praegu täiendab Maja Duesberg end Saksamaal Hannoveri muusika ülikoolis prof. Leygrafi solistide klassis. Tänu sellele asjaolule saab esineme Stockholmis toime tulla. Kontserttegevuse kõrval tegeleb Maja Duesberg ka koorijuhina.

juhtides praegu New Yorgis Eesti Meeskoori ning Hannoveris ühte saksa meeskoori.

Kontsertaktus Stockholmis algab täpselt kell 2 päeval. Pääsmed on eelmüügil Eesti Majas. Hankige pääsmed aegsasti eelmüügil! Eelmüügist ülejäänud pääsmed on müügil aktuse päeval Kontserdimaja tuajees alates poolteist tundi enne aktuse algust.

Leedulasi USA-s vene saatkonnas

WASHINGTON (VES) — N. Vene on erilise agarusega jälginud läänes asuvate baltimaalaste tegevust, püüdes sellele kuhjusta-vaht vahele segada. Rootsis on selleks ametis Vene saatkonnas kaks eestlast ja üks lätlane. USA-s on senini teadaolevalt vene võimu teenimas UN-i esinduses üks leedulane ja teine leedulane Washingtonis, Vene saatkonnas. Ta on "lahendamas" ka eestlaste kitsimusi, kui keegi soovib sulhelda Vene okupatsioonivõimudega.

Selma Kompus Stockholmis tähistas oma 60-a. sünnipäeva.

Jaan Vreintaalile ja Ingrid Emerydiile sündis Nackas tütar. Hillar, Kalmes, noor eestlasest raadiomees Kanadas, kutsuti teadustajaks Ottawa CFGO saatejaama juurde. Ta esitab uudiseid ja kommenteerib heliplaate.

Cecilia ja Lembit Untile sündis Lundis poeg.

Reet (n-na Juhkam) ja Ketto Soosaarel sündis Bostonis poeg Alvar.

Herbert ja Valentina (n-na Silberg) Deklau tähistasid oma kuldpulma Baltimores. Herbert Deklau lõpetas Kõrgema Sõjakooli iseseisvuse lõpul. Abikaasa Valentina isa oli Sõjaväe tehnikakooli ja Arsenali juhataja A. Silberg.

Kurt Hemmerling Berliinist viibis kuu aega USA-s, kus Portlandis elab ta vanaema Juuli Taip.

Alme Reet Lomp ja Mati Kangur abiellusid Adelaide Austraalias. Anita Sarap Los Angeleses tähistas oma 90-aastast sünnipäeva.

Rutt Tulving esineb järjekordse kunstinäitusega Toronto's Yorkville ühes kunstigaleriis. Ta esitab seekord teematoid "fragmente loodusest".

Peter Vajdin esines Kanada CBC-televiisioonis lautosõistina pooltunnises saates. Film käsitles vana lautoeistri John Dowlandi elu.

Matti Veskimets (32) nimetati Ontario provintsiavalituse üheksakümnele palgaläbivõimude delegatsioonijuhiks kollektiivtegevingu läbiviikimisel riigiteenijatenä. Riigiteenijad nõuavad, nagu Veskimets ajalehtedele on selatanud, 61,5 protsendilist palkade tõstmist, kuna valitus on nõus tõstma ainult 20 protsenti.

Ants Vomm, skulptor Toronto's, esitab oma skulptuure ja visandeid pühadepuhke ajal Toronto Peetri koguduse saalis.

Rein Luud ja Merike Meristu tulistas ameeriak lugejatele meelde, et samal ajal kui N. Liit nõuabioloniaalmaa-devabastamist Aafrikas, kestab tema enda kolonialism edasi okupeeritud Baltikumis.

Camilla Sarepera lugejakiri Washington Star News veergudel tulistas ameeriak lugejatele meelde, et samal ajal kui N. Liit nõuabioloniaalmaa-devabastamist Aafrikas, kestab tema enda kolonialism edasi okupeeritud Baltikumis.

100 eesti portree erinäitus Torontos

TORONTO (EPL) — Toronto Eesti Majas toimus ainulaadne kunstinäitus — Meie portreed näitus, mille taolist pole varem veel korraldatudisegi kodumaal mitte. Näitusel oli esitatud täpselt sada meie inimeste portreed, peale nende 7 skulptuuri, kokku ligemale kolmekümne kunstnikult ja kunstiharrastajalt. Erakordne näitus leidis torontolaste hulgas laialdas tähelepanu, kuna seda külastasid ligemale 400 kaasmaalast.

Kuigi näitus ei olnud zhürüü-näitus, oli selle tees võrdlemisi kõrge ning esitas seega meie portree-kunstist väärrika ülevaate, haaratades üksikuid töid isegi läinud sadajandist meie vanameistrite Kõleri ja A. Laikmaa loomingust, kummagilt ühe portree.

Kanadas eluvalmist eesti kunstnikel oli esitatud Ene Falkenbergi, A. Kingisepa, M. Landra, L. Lepiku, J. Miljani, A. Mihkelsoo, H. Mikelsaare, L. Randi, J. Saarniidi, R. Tulvingu, Ants ja Benitta Vommii portreed, peale nende Endel Kõksi, Ed. Wiiraldi, H. Hermann, A. Janseni jt. portreed, kusjuures silmapaistvamad tööd kuulusid Falkenbergile, Kõksile, Kingisepaale, A. Mikkelsoole, H. Mikelsaarele, R. Tulvingule, B. Vommile, J. Saarniidele ja vanameistrile Wiiraldile, J. Kõlerile, A. Laikmaale, A. Bergmann-Vardile jmt.

Esitatud portreed kujutasid enamikus avaliku elu tegelasi, nagu kirikuõpetajad, kunstnikud, kultuuri- ja poliitika tegelased, kirjanikud, lapsed, eesti naiselised jne. Peaaegu kõik eksponeeritud töid hangitud erakogudest.

Näituse korrasdas Eesti Kunstimuseum Kanadas, organisatsioon, mis lähemal ajal tuleb Torontos loomisele. Tegelikult korraldajaks oli aga Eesti Kultuurikogu Kanadas. Näituse avas pr. Stella Keroson, misjärele heasoovlikud saatesindid näitusele ja asutavale Kunstimuseumile ütles audekõnsl I. Heinsoo. Näituse meele algatajaks oli kunstikoguja Emil Eerme, kelle juhtimisel toimusid ka kõik näitusega seosesolevad etteõid.

Üheaegselt portreedinäitusega andis noor pianist Linda Küttis umbes tuuaiege klaverikontserdi. Teise vaheldusena näituse kestel toimus laudkonna-vestlus viiel maalikunstnikul, kus arutati ja selgitati portree osatähtsust tänapäeva kunstis.

Reedel, 7. märtsil kell 18.00 toimub Eesti Majas Eesti Kultuuri Koondise korraldusel Raamtuuasta esimese üritusena ettekannete õhtu "Kirjandusest, kunstist, muusikast".

Ettekannetega esinevad H. Eller, H. Kiisk, A. Mägi, O. Paju. Omaoimingut esitavad R. Kolk, K. Lepik, K. Rüstikivi. Muusikalises osas esineb Alfred Pluoke (viulil). Kõik kultuurisõbrad tere-tulnud.

Ettekannetega esinevad H. Eller, H. Kiisk, A. Mägi, O. Paju. Omaoimingut esitavad R. Kolk, K. Lepik, K. Rüstikivi. Muusikalises osas esineb Alfred Pluoke (viulil). Kõik kultuurisõbrad tere-tulnud.

Ettekannetega esinevad H. Eller, H. Kiisk, A. Mägi, O. Paju. Omaoimingut esitavad R. Kolk, K. Lepik, K. Rüstikivi. Muusikalises osas esineb Alfred Pluoke (viulil). Kõik kultuurisõbrad tere-tulnud.

Ettekannetega esinevad H. Eller, H. Kiisk, A. Mägi, O. Paju. Omaoimingut esitavad R. Kolk, K. Lepik, K. Rüstikivi. Muusikalises osas esineb Alfred Pluoke (viulil). Kõik kultuurisõbrad tere-tulnud.

Ettekannetega esinevad H. Eller, H. Kiisk, A. Mägi, O. Paju. Omaoimingut esitavad R. Kolk, K. Lepik, K. Rüstikivi. Muusikalises osas esineb Alfred Pluoke (viulil). Kõik kultuurisõbrad tere-tulnud.

Ettekannetega esinevad H. Eller, H. Kiisk, A. Mägi, O. Paju. Omaoimingut esitavad R. Kolk, K. Lepik, K. Rüstikivi. Muusikalises osas esineb Alfred Pluoke (viulil). Kõik kultuurisõbrad tere-tulnud.

Võigas sõjamälestus

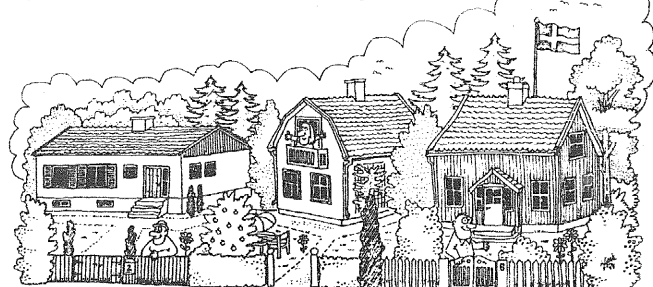
HAMBURG (ER) — Pealrika all "Genfi konventsioon ainult paberil?" kirjutab viimaseid sõjast sanitarina osavõtnud austria arst dr. W. Loserth ühe saksa ajalehe veergudel järgmist:

"Kui meie rügement asus 1944. a. alguses Narva rindel, hiilis regulaarseid punaarmee üksuseid läbi rinde tagalas asuvasse metsadesse. Pärast ühe rahnhoo valutamist nad kinnitasid kannale selles majas, takistades ühe neljast vagunist koosveta laatsaretrongi väljapääsu võitluspiirkonnast. Laatsaretrongi vabastamiseks toodi rindelt kohale 151. grenadeerrügemendi 3. kompanii. Alles pärast kaks päeva kestnud lahingut õnnestus meie üksusel vallutada rahnhoo ja selle kõrval seisv laatsaretrong. Olin tookord sanitariks 3-das kompaniis. Pärast lahingut tahisin abistada haavatud kamraade laatsaretrongis. See polnud enam võimalik, sest kõik meie haavatud kamraadid olid vahepeal bolshevike poolt mõrvatud.

Nii kaus kui elan, ma ei suuda unustada seda õudset pilti, mida pakkus rongitais mõrvatud haavatud. Veel praegu näen silme sees mõrvatud kamraadi, kes oli tõstnud käd kaitseks ülesse, ning keele vasak meelekoht oli püsti-päraga sisse löödud. See pilt oli õudne sellepärast, et mõrvatud käd olid veel pärast surma üleväl, nagu oleks jooksvas filmis järsku pilt selma jäänud."

Edasi jutustab sama arst haavatu päästmise aktsioonist 1944. a. aprillis lõuna poolt Auvere jaama, kus punaste täpuskütid surmasid haavatuid kandvaid sanitare. Kuna nimetatud ajal võitles Narva rindel ka Eesti üksused, on võimalik, et bolshevike mõrvakire ohvriks langes ka eestlast.

NYTT TAXERINGSVÄRDE PÅ FASTIGHETER!

Nu kommer meddelandet om det nya taxeringsvärdet på din fastighet.

Taxeringsvärdet skall enligt riksdagsbeslut vara 75% av marknadsvärdet. Som marknadsvärde räknas i regel genomsnittet av försäljningspriserna 1973 för varje fastighetstyp.

Markvärde

För tex villor, radhus och fritidshus anges ett markvärde, som är värdet av normaltomen inom ett område. Alla tomter, där inte särskilda förhållanden gäller, har fått samma värde.

Byggnadsvärde

Byggnadsvärdet för villor, radhus etc och för fritidshus har man fått genom att placera byggnaden i olika klasser efter hustyp, storlek, ålder och standard. Byggnadsvärdet har sedan lästs av i tabeller. Avgörande för taxeringsvärdets storlek är alltså hustyps-, storleks-, ålders- och standardklass. Anser du att fastigheten hamnat i fel klass i något fall (de olika klasserna förklaras på underrättelens baksida) och taxeringsvärdet blivit för högt, bör du anmärla på taxeringsvärdet. Erinran skall vara skriftlig och vara inkommen till taxeringsnämndens ordförande senast den 10 mars 1975. Adressen till ordföranden finner du längst upp till vänster på underrättelsen. Det nya taxeringsvärdet skall användas först i 1976 års deklaration.

RSV RIKSSKATTEVERKET